د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او ښوونکو
د روزنې معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د
تألیف لوی ریاست

پښتو

دویم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۹۶هـ.ش.

پښتو _ دویم ټولګی

درسي کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه
لري اخیستنه او خرڅونه یې په کلکه منع ده. له سر
غړوونکو سره قانوني چلند کیږي.

moe.curriculum@gmail.com

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی
دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې
هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی
د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو
د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي
پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي
هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل ځلیږي
لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به
لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مو دی رهبر
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او د ښوونکو
د روزنې معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تألیف لوی ریاست

پښتو

دویم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۹۶ هـ.ش.

مؤلفان:

- سر مؤلف امین الله نژند
- مؤلفه شکیلا دوست
- احمد الله عزیز
- مؤلف فیض الله فایز

ژبنی ایډیټ:

- محمد قاسم هیله من

دیني، سیاسي او فرهنګي کمېټه:

- محمد آصف کوچی
- حبیب الله راحل د پوهنې وزارت د تعلیمي نصاب د پراختیا په ریاست کې سلاکار

د څارنې کمېټه:

- دوکتور اسدالله محقق، د تعلیمي نصاب د پراختیا او د ښوونکو د روزنې معین.
- دوکتور شېرعلي ظریفي د تعلیمي نصاب د پراختیا د پروژې رئیس.
- دکتور محمد یوسف نیازي د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست سرپرست.

کمپوز او ډیزاین:

- صفت الله مومند

د چاپ د سمون چارې: محمد کبیر حقمل د پوهنې وزارت د نشراتو رئیس.

بسم الله الرحمن الرحیم

د پوهنې د وزیر پیغام

د لوی خدایﷻ ډېر شکر دی چې انسان یې په احسن تقویم کې پیدا او هغه ته یې د خبرو کولو توان ورکړ او د علم او فکر پر ګاڼه یې سمبال کړ. ډېر درود دې وي د اسلام پر ګران پیغمبر حضرت محمد مصطفیﷺ چې د انسانیت ستر ښوونکی دی او د رحمت، لارښوونې او روښنایی پیغام راوړونکی.

ښوونه او روزنه په هره ټولنه کې د بدلون او پراختیا بنسټ دی. د ښوونې او روزنې اصلي موخه د انسان د بالقوه ځواکونو فعالول او د هغه د پټو استعدادونو غوړول دي.

درسي کتاب د ښوونې او روزنې په بهیر کې یو مهم رکن بلل کیږي چې له نوو علمي بدلونونو او پرمختګونو سره اوږه په اوږه د ټولنې له اړتیاوو سره سم تالیف کیږي. درسي کتابونه باید د منځپانګې له مخې خورا بډای وي چې وکړای شي د علومو له نوو لاسته راوړنو سره مل دیني او اخلاقي زده کړې د نوو میتودونو له لارې زده کوونکو ته ولیږدوي.

دغه کتاب چې اوس ستاسو په واک کې دی، د همدغو پورته ځانګړنو پر بنسټ چمتو او تالیف شوی دی. د پوهنې وزارت تل زیار باسي چې په هیواد کې تعلیمي نصاب او درسي کتابونه د اسلامي ښوونې او روزنې او د ملي هویت د ساتلو پر بنسټ جوړ او له علمي معیارونو، نوو روزنیزو میتودونو او د نړۍ له علمي پرمختګونو سره سم چمتو کړي.

د زده کوونکو استعدادونه په ټولو اخلاقي او علمي خواوو کې وغوړیږي او په هغوی کې د تفکر او نوښت توان او د پلټنې حس پیاوړی کړي. د خبرو اترو او پیرزوینې د فرهنګ دودول، د هیواد پالنې او د مینې او محبت د حس پیاوړی کول، ښېنه او پیوستون د پوهنې د وزارت نورې غوښتنې دي چې ښایي د لوست په کتابونو کې ورته پام وشي.

درسي کتابونه د ښه او مسلکي ښوونکي له درلودو پرته نشي کولای ټاکل شوي موخې ترلاسه کړي. ښوونکی د ښوونې او روزنې یو مهم جزء او د ښوونې او روزنې د پروګرامونو پلي کوونکی دی. د هیواد له ژمنو او زړه سواندو ښوونکو څخه، چې د تورتم او ناپوهۍ په وړاندې یې جګړه خپله دنده ګرځولې، دوستانه هیله لرم د تعلیمي نصاب په دقیق او مخلصانه تطبیق کې د هیواد ماشومان، نجونې او تنکي ځوانان د پوهې، اخلاقو او معنویت لوړو څوکو ته ورسوي.

د هیواد د زده کړې د نظام بری د خلکو له جدي مرستو پرته امکان نه لري. له دې امله له ټولو قشرونو او د ملت له شریفو خلکو، په تیره بیا له کورنیو او د زده کوونکو له درنو اولیاوو څخه هیله لرم چې د معارف د موخو د لاسته راوړو په برخه کې له هیڅ ډول مرستې څخه ډډه ونه کړي. دغه راز له ټولو لیکوالو، پوهانو، د ښوونې او روزنې له ماهرینو او د زده کوونکو له محترمو اولیاوو څخه هیله کیږي چې په خپلو رغنده نظرونو، وړاندیزونو او نیوکو د درسي کتابونو په لاښه والي کې د پوهنې له وزارت سره مرسته وکړي.

لازمه بولم چې له ټولو پوهو مولفینو او د پوهنې د وزارت له اداري او فني کارکوونکو څخه چې د دغه کتاب په چمتو کولو کې یې زیار ایستلی او له ټولو ملي او نړیوالو بنسټونو څخه چې د درسي کتابونو د چاپ او ویش په برخه کې یې مرسته کړې، مننه وکړم.

په پای کې له لوی خدایﷻ څخه غواړم چې په خپله بې پایه مهربانۍ له موږ سره د پوهنې د سپیڅلو ارمانونو په لاسته راوړلو کې مرسته وکړي. انه سمیع قریب مجیب.

د پوهنې وزیر

دوکتور اسدالله حنیف بلخي

فهرست

شمیره	سرلیکونه	درسي ساعتونه	مخونه
	د الفبې تکرار	٦	١
١	الله ﷻ	٣	٧
٢	حضرت محمد ﷺ	٣	٩
٣	علم	٣	١١
٤	کتاب	٣	١٣
٥	د سلام آداب	٣	١٥
٦	ښه زده کوونکي	٣	١٧
٧	د ښوونځي ترانه	٣	١٩
٨	ښوونکی	٣	٢١
٩	پسرلی	٣	٢٣
١٠	تکوه	٣	٢٥
١١	افغانستان	٣	٢٧
١٢	د مور او پلار حقونه	٣	٢٩
١٣	بیرغ	٣	٣١
١٤	زموږ پیسې	٣	٣٣
١٥	سیدجمال الدین افغان	٣	٣٥
١٦	کندهار	٣	٣٧
١٧	جرګه	٣	٣٩
١٨	کوچیان	٣	٤١
١٩	د اختر ورځ	٣	٤٣
٢٠	اتڼ	٣	٤٥
٢١	یووالی	٣	٤٧
٢٢	د کال فصلونه	٣	٤٩
٢٣	د اوونۍ ورځې	٣	٥١
٢٤	تکوه	٣	٥٣
٢٥	باران	٣	٥٥
٢٦	د اوبو ګټې	٣	٥٧

شمیره	سرلیکونه	درسي ساعتونه	مخونه
٢٧	لمر	٣	٥٩
٢٨	د وخت ارزښت	٣	٦١
٢٩	د خوړلو اداب	٣	٦٣
٣٠	څاروي	٣	٦٥
٣١	والیبال	٣	٦٧
٣٢	پاك خواړه	٣	٦٩
٣٣	د شاتو مچۍ	٣	٧١
٣٤	د میوو ګټې	٣	٧٣
٣٥	نصیحت	٣	٧٥
٣٦	سابه	٣	٧٧
٣٧	د خپلواکۍ ورځ	٣	٧٩
٣٨	کورنۍ دندې	٣	٨١
٣٩	سړك	٣	٨٣
٤٠	ماشومان	٣	٨٥
٤١	ګاونډي	٣	٨٧
٤٢	د انسان درناوی	٣	٨٩
٤٣	د خبرو آداب	٣	٩١
٤٤	ترانه	٣	٩٣
٤٥	مرسته	٣	٩٥
٤٦	پاکوالی	٣	٩٧
٤٧	واکسین	٣	٩٩
٤٨	نظافت	٣	١٠١
٤٩	سوله	٣	١٠٣
٥٠	همکاري	٣	١٠٥
٥١	رښتیا ویل	٣	١٠٧
٥٢	ښه چلند	٣	١٠٩
٥٣	پر ځان باور	٣	١١١
٥٤	زړه سوی	٣	١١٣

انځوریزه الفبا

موخه: د انځوریزې الفبا تکرار.

ا

انار

آ

آس

ب

باز

پ

پاڼه

ت

توت

ټ

ټال

ث

ثریا

ج

جوار

چ

چترۍ

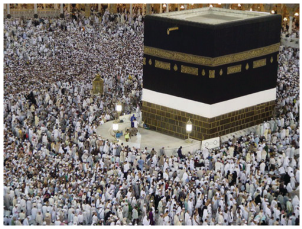

ح

حج

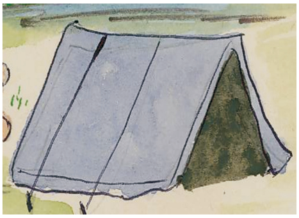

خ

خیمه

څ

څوکۍ

ځ

ځاله

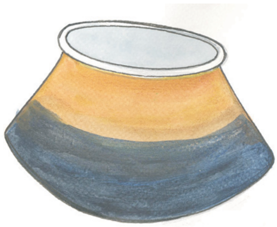

د

دیگ

ډ

ډنډ

ذ

ذره بین

ر

رود

ړ

ړوند

ز

زمری

ژ

ژمی

ږ

ږمنځ

س

ساعت

ش

شات

ښ

ښکر

ص

صابون

ض

ضعیف

ط

طوطي

ظ

ظرفونه

ع

عینکې

غ

غوا

ف

فیل

ق

قلم

ک

کور

ګ

ګل

ل

لړم

م

مور

ن

ناک

ڼ

مڼه

و

وزه

ه

پیاله

هـ

هیلۍ

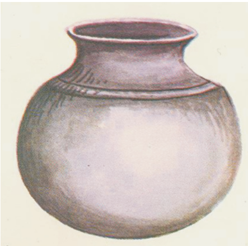

ی

منګی

ې

مڼې

ي

منګي

ۍ

څپلۍ

ئ

ولیکئ

لومړی لوست

الله ﷻ

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د لوی الله ﷻ پېژندنه.

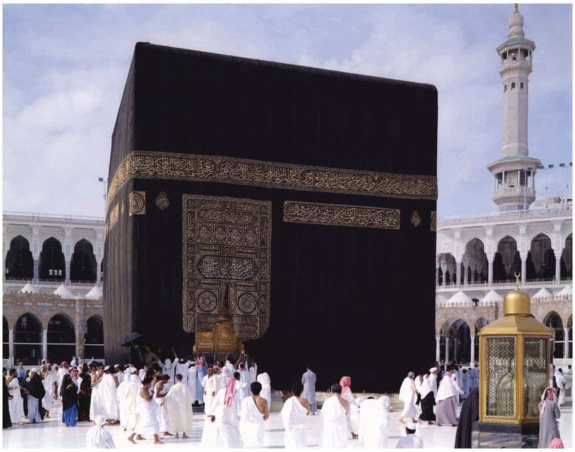

پوښتنې:

ـ آیا ویلای شئ چې موږ چا پیدا کړي یو؟

ـ الله ﷻ له موږ څخه پرته نور کوم شیان پیدا کړي دي؟

الله ﷻ یو دی.

موږ د الله ﷻ بنده ګان یو.

ټول مخلوقات الله ﷻ پیدا کړي دي.

کعبه شریفه د مسلمانانو قبله ده.

موږ د الله ﷻ اطاعت او عبادت کوو.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې پر مخ د لاندې شکلونو له تورو څخه بشپړې کلمې جوړې کړي.

لکه: ف ـ ي ـ ل ← فیل

م ـ ر ـ غ ـ ی

غ ـ ر

غ ـ و ـ ا

ل ـ م ـ ر

ـ زده کوونکي دې د متن جملې د تختې پر مخ مشق او تمرین کړي.

ـ په لوست کې داسې کلمې پیدا کړئ چې په پیل، منځ یا پای کې یې د (۱) توری راغلی وي.

لغت	معنا
اطاعت	فرمانبرداري
عبادت	بندګي
مخلوقات	پیدا شوي موجودات

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

دويم لوست

حضرت محمد ﷺ

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د حضرت محمد ﷺ د لوړ شخصیت پېژندل.

پوښتنې:

ـ څوك ویلای شي چې زموږ د ګران پیغمبر نوم څه دی؟

ـ ویلای شئ چې قرآن کریم د الله جل جلاله له خوا پر چا نازل شوی دی؟

حضرت محمد ﷺ زموږ پیغمبر دی.

قران کریم د الله جل جلاله کتاب دی.

قرانکریم پر حضرت محمد ﷺ نازل شوی دی.

حضرت محمد ﷺ د ډېرو ښو اخلاقو خاوند و.

فعالیتونه:

څو زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

څو تنه زده کوونکي دې د ورکړل شوو تورو څخه د تختې پر مخ کلمې جوړې او بيا دې ولولي.

م ـ ح ـ م ـ د ← محمد　　　ن ـ ا ـ ز ـ ل ← ....

پ ـ ی ـ غ ـ م ـ ب ـ ر ← ....　　　ا ـ ل ـ ل ـ ه ← ....

ک ـ ت ـ ا ـ ب ← ....

په لاندې کلمو کې بې ټکي کلمې په نښه کړئ:

الله ـ حضرت ـ محمد ـ دی ـ کتاب ـ سم ـ نازل.

ـ که د (کتاب) په کلمې کې د (ت) توری پر (ب) بدل شي، کومه کلمه ترې جوړېږي؟

ـ زده کوونکي دې په وار سره خپل نومونه په تورو وويشي.

کورنی دنده:

زده کوونکي دې د لوست د متن له مخې داسې کلمې پيداکړي چې د (ر) توری پکې راغلی وي او بيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

علم

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د علم او پوهې سره اشنا کېدل او د خبرو وړتیا پیدا کول.

پوښتنې:

ـ ځوک ویلای شي چې موږ د څه لپاره درس لولو؟

ـ ځوک ویلای شي چې موږ په ښوونځي کې څه زده کوو؟

علم پوهې ته وايي.

ښوونځی د زده کړې ځای دی.

د علم زده کړه پر هر مسلمان فرض ده.

زه درس لولم چې پوهه تر لاسه کړم.

پوهه د ښه ژوند لپاره ډېره ضروري ده.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې د چوکاټ له تورو څخه په خپلو کتابچو کې کلمې جوړې کړي.

	م	ل	ع
م	ل	و	ل
ت	س	و	ل

څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي او د (ښوونځی، ځای، درس او فرض) کلمې دې په تورو واړوي.

کورنی دنده:

زده کوونکي دې د (پوهه، انسان، علم، زده کړه، ښوونځی، لولم) کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا دې په تورو واړوي.

خلورم لوست

کتاب

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د کتاب په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ـ ویلای شئ چې په انځور کې څه شی وینئ؟

ـ ویلای شئ چې مور ولې کتاب لولو؟

ـ له کتاب څخه څه زده کولای شو؟

دا درسي کتاب دی.

زه هره ورځ کتاب لولم.

کتاب زموږ ښه ملګری دی.

موږ خپل کتابونه ښه او پاک ساتو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره د متن یوه یوه جمله ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي او د کتاب په اړه دې خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې په متن کې څو داسې کلمې پیدا کړي چې څلور توري ولري، لکه: لولم

زده کوونکي دې د لاندې انځورونو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پنځم لوست

د سلام اداب

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د سلام اچولو پر آدابو پوهېدل.

پوښتنې:

۱ــ په پورتني انځور کې څه وینئ خبرې پرې وکړئ؟

۲ــ تاسې چاته سلام اچوئ؟

سلام اچول سنت دي.

د سلام لفظ ((السلام علیکم ورحمة الله وبرکاتهُ)) او ځواب یې ((وعلیکم السلام ورحمة الله وبرکاتهُ)) دی.

سلام اچول د خلکو ترمنځ مینه پیدا کوي.

موږ خپلې مور، پلار، ښوونکو او ټولو ته سلام اچوو.

فعالیتونه:

ـ څو تنه زده کوونکي دې په وار سره د ښوونکي په مرسته متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې د تختې پر مخ لاندې کلمې په توړو واړوي، لکه:

سلام ← س ـ ل ـ ا ـ م

ټول	**مور**	**سنت**	**څواب**
پلار	**مینه**	**پیدا**	**خلک**

ـ دوه - دوه زده کوونکي دې د سلام او د هغه ځواب په خپلو منځونو کې تمرین کړي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمو ته پاملرنه وکړي چې له څو غږونو (څپو) څخه جوړې شوي دي،لکه:

(میـ ـ نه) (س ـ لام) (پیـ ـ دا) (ا ـ چ ـ وو)

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په لوست کې داسې کلمې پیدا کړي چې د (م) توری ولري او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

شپږم لوست

ښه زده کوونکی

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د زده کوونکو بلدتیا له ښو کړو وړو سره.

پوښتنې:

ـ په پورتنیو انځورونو کې څه شی وینئ؟ خبرې پرې وکړئ.

ـ ستاسو په نظر ښه زده کوونکی چاته ویل کیږي؟

ښه زده کوونکی سهار وختي له خوبه پاڅیږي، لومړی اودس کوي. خپل غاښونه مینځي، بیا د لمانځه لپاره مسجد ته ځي. ورزش کوي. د مور، پلار، ښوونکو او مشرانو درناوی کوي. خپل درسونه لولي. له خپلو ملګرو سره ښه چلند کوي.

فعالیتونه:

ـ یو یو زده کوونکی دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورپسې تکرار کړي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او ودې وايي چې هر سهار کوم کارونه کوي؟

ـ زده کوونکي دې په متن کې هغه کلمې پیدا کړي چې د (س) توری پکې راغلی وي او پر تختې دې مشق او تمرین کړي.

ـ زده کوونکي دې د مور، پلار، مسجد، سهار، ملګرو کلمې د تختې پر مخ ولیکي او پر غږو (څپو) دې وویشي.

لغت	معنا
درناوی	احترام
چلند	رویه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د ښوونځي ترانه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او له ښوونځي سره مینه پیداکول.

پوښتنې:

ـ ویلای شئ چې زده کوونکي په ښوونځي کې څه کوي؟

ـ آیا د ښوونځي په اړه موکومه ترانه زده ده؟

ښوونځی مې دویم کور دی
ټولګیوال مې لکه ورور دی
ښومره ښکلې یې باغچه ده
سر تر پایه تکه شنه ده
ډېر زړه سواند یې معلمان دي
مهربانه انسانان دي
پر مور هېڅ نه په قارېږي
له ګناه مو راتېرېږي
د ښوونکو احترام کړو
په اخلاص ورته سلام کړو

(محمد عثمان نژند)

فعالیتونه:

ـ يو زده کوونکی دې ترانه په ښکلي غږ ولولي او نور دې ورپسې تکرار کړي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې په وار سره د خپل ښوونځي په اړه خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې له متن څخه په استفادې سره د لاندې توروڅخه د تختې پر مخ بشپړې کلمې جوړې کړي.

ـ **ښوو**...　　ـ **ښکل**...　　ـ **گنا**...

ـ زده کوونکي دې په وار سره د ترانې بیتونه د تختې پر مخ مشق اوتمرین کړي.

ـ لاندې نیمگړې جملې د تختې پر مخ د چوکاټ په مناسبو کلمو سره بشپړې کړئ.

ټولگیوال
ښوونکی
زما

.... ښوونځی خوښ دی.

.... راباندې گران دي.

مور د .... درناوی کوو.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن څو ځلې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

ښوونځی

موخه: د متن سم لوستل او لیکل او د ښوونځي د لوړ مقام پېژندل.

پوښتنې:

ـ آیا د خپلو ښوونځو نومونه مو زده دي؟

ـ ستاسو په نظر موږ ولې د ښوونځو درناوی وکړو؟

ښوونځی موږ ته لیک او لوست را زده کوي.

ښوونځی زموږ په روزنه کې ډېر زیار باسي.

موږ د ښوونځي خبرې منو او غوږ ورته نیسو.

موږ د ښوونځي درناوی کوو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې د یو بل په مرسته د لوست متن ولولي.

ـ زده کوونکي دې د ښوونکي د لوړ مقام په هکله له یو بل سره خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې د تختې پر مخ په تورو واړوي.

ـ پوهه ـ زیار ـ موږ ـ خبرې ـ ښوونکی

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره پورته کلمې په جملو کې مشق او تمرین کړي.

ـ زده کوونکي دې د جملو تش ځایونه د چوکاټ د کلمو په کارولو سره د تختې پر مخ بشپړ کړي.

ـ موږ له ښوونکي څخه .... زده کوو.

ـ زه .... لولم.

ـ ښوونکي پر موږ ډېر .... دي.

کتاب
لیک او لوست
علم
مجله
ګران

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

نهم لوست

پسرلی

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د پسرلي د موسم پېژندل او په ګټو یې پوهېدل.

پوښتنې:

ـ ویلای شئ چې پسرلی دکال څووم فصل دی؟

ـ خلك په پسرلي کې کوم کارونه کولای شي؟

پسرلی دکال لومړی فصل دی، په پسرلي کې هوا ښه وي.
باغونه شنه او ګلان غوړېږي. مرغان په ونو او نورو ځایونو کې ځالې جوړوي.
بزګران په خپلو ځمکو کې کار کوي.
په پسرلي کې نیالګي ایښودل کېږي.
موږ باید د ایښودل شوو نیالګیو ساتنه وکړو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په خپلو منځو کې لوست ولولي او بیا دې یو تن د ټولګي مخې ته راشي او لوست دې په لوړ غږ ولولي.

ـ زده کوونکي دې د پسرلی په اړه لنډې خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې په لوست کې درې حرفي کلمې پیدا او هغه دې د املا په توګه د تختې پر مخ ولیکي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په جملو کې راوړي:

پسرلی **ګلان** **نیالګي**

لغت	معنا
فصل	موسم
غوړېږي	شنه کېږي
بزګران	دهقانان

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې دخپلو کورنیو په مرسته د پسرلي په هکله څو جملې ولیکي.

ټوکه

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د زده کوونکو د ادبي ذوق پیاوړتیا.

پوښتنې:

ـ آیا کومه ټوکه مو زده ده؟ خپلو ټولګیوالو ته يې ووایئ!

ـ آیا ټوکې مو خوښېږي؟

یو ناروغ ډاکټر ته ورغی او ورته یې وویل:

ناروغ یم، ګېډه مې خوږېږي.

ډاکټر پوښتنه وکړه: څه شی دې خوړلي دي؟

ناروغ وویل: سوې ډوډۍ.

ډاکټر وویل: لومړی دې د سترګو علاج وکړه؛ ځکه که سترګې دې روغې وای، سوې ډوډۍ به دې نه خوړه.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې د متن په لوست کې داسې کلمې پیداکړي چې د (و) توری په کې وي، بیا دې په تختې ولیکي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي که کومه ټوکه یې زده وي نورو زده کوونکو ته دې ووایي.

ـ لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې په تورو واړوئ، لکه:

ناروغ ←	ن ـ ا ـ ر ـ و ـ غ
ډاکټر	
سوې	
سترګې	

ـ زده کوونکي دې په وار سره د متن کلمې د املا په توګه پر تختې مشق او تمرین کړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

افغانستان

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، ليکل او د خپل هېواد پېژندل.

پوښتنې:

ــ ويلای شئ چې موږ ولې له خپل هېواد سره مينه لرو؟

ــ ستاسو په نظر موږ د خپل هېواد د ودانولو لپاره بايد څه وکړو؟

زموږ د ګران هېواد نوم افغانستان دی.

افغانستان پر موږ ګران دی.

زموږ هېواد لرغونی تاريخ او نومیالي شخصيتونه لري.

افغانستان لوی سيندونه او جګ غرونه لري.

موږ په علم او پوهه خپل هېواد ودانوو.

زموږ د هېواد ځینې تاریخي ځایونه

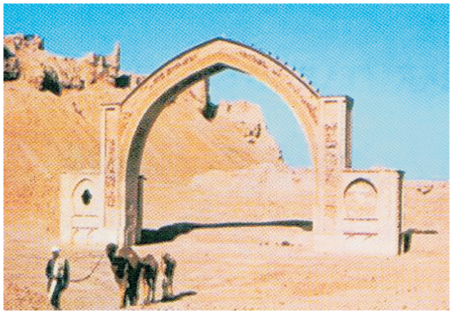
د هلمند بست کلا

د غور منار جام

د پغمان طاق ظفر

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار د ټولګي مخې ته راشي، د خپل کلي او ځای نومونه دې واخلي.

ـ څو زده کوونکي دې په متن کې هغه کلمې په نښه کړي چې د (ا) په توري پيل شوې وي، بیا دې د ټولګي مخې ته راشي او پر تختې دې مشق او تمرین کړي.

ـ زده کوونکي دې په وار سره لاندې کلمې په غږو (څپو) وویشي او پر تختې دې مشق او تمرین کړي، لکه:

باغونه، غرونه، هېواد، پوهه

لغت	معنا
لرغونی	پخوانی
جګ	اوچت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د کورنیو د غړو په مرسته د هېواد د څو ښارونو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

دولسم لوست

د مور او پلار حقونه

موخه: د لوست سم لوستل، لیکل او د مور او پلار د حقونو پېژندل.

پوښتنه:

ـ آیا ویلای شئ چې مور او پلار پر تاسو باندې څه حقونه لري؟

مور او پلار پر موږ ډېر حق لري.

مور په خپله غېږه کې روزلي يو.

مور او پلار موږ سره ډېره مينه لري.

پلار راته خواړه او پوښاک برابروي.

موږ د مور او پلار درناوی کوو او خبرې یې منو.

فعالیتونه:

ــ ځو زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ــ د لوست په متن کې داسې کلمې په نښه کړئ چې د (ر) توری یې په پیل، یا منځ کې راغلی وي او بیا یې په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

ــ ځو زده کوونکي دې په لاندې کلمو کې دوه توریزه کلمې په نښه او بیا دې د تختې پر مخ مشق او تمرین کړي.

ــ مور ــ ما ــ پلار ــخبرې ــ دي.

ــ ځو زده کوونکي دې په وار سره د مور او پلار د حقونو په هکله خبرې وکړي.

لغت	معنا
روزلي يو	پاللي يو
درناوی	احترام

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د مور او پلار په هکله ځو لنډې جملې ولیکي.

بیرغ

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د خپل هېواد د ملي بیرغ په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ـ څوك ویلای شي چې زموږ بیرغ څو رنګه لري؟
ـ آیا د بیرغ په هکله مو کومه ترانه اورېدلې ده؟

خوږ مې ترځان بیرغه　　لوړ دې نښان بیرغه
تل مو په سر رپېږه　　ملي ارمان بیرغه
ستا شهامت به ساتو　　ستا عظمت به ساتو
ته مو د پت نښه یې　　د اسلامیت نښه یې
اې د افغان بیرغه　　لوړ دې نښان بیرغه

(**اروا ښاد محمد عثمان نژند**)

فعالیتونه:

ـ ښوونکی دې د بېرغ ترانه ولولي او زده کوونکي دې ورپسې تکرار کړي.

ـ زده کوونکي دې په وار سره شعر ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د (نښان، بېرغ، شهامت، اسلامیت) کلمې د تختې پر مخ ولیکي بیا دې په تورو واړوي، لکه:

بېرغ ← ب ـ ې ـ ر ـ غ

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره له لاندې تورو څخه کلمې جوړې او پر تختې دې ولیکي.

(ن ـ ښ ـ ه)

(ر ـ پ ـ ې ـ ړ ـ ه)

(ب ـ ې ـ ر ـ غ)

(ا ـ ف ـ غ ـ ا ـ ن)

لغت	معنا
شهامت	مېړانه، غیرت
عظمت	لویوالی
پت	عزت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د بېرغ شعر په یادو زده کړي او په کورکې دې خپلو خویندو او ورونو ته ووایي.

زموږ پیسې

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او زموږ د مروجو پیسو پېژندل او د هغو ښه ساتل.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

ـ ویلای شئ چې زموږ د هېواد پیسې څه نومېږي؟

زموږ د هېواد پیسې افغانۍ دي.

زموږ پیسې یو افغانیګي، دوه افغانیګي، پنځه افغانیګي، لس افغانیګي، شل افغانیګي، پنځوس افغانیګي، سل افغانیګي، پنځه سوه افغانیګي او زر افغانیګي دي.

زموږ یو افغانیګي، دوه افغانیګي او پنځه افغانیګي فلزي هم شته.

زه خپلې پیسې بې ځایه نه لګوم.

موږ باید خپلې پیسې ښې وساتو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته ځیر شي.

ـ زده کوونکي دې د لوست له متن څخه پنځه کلمې غوره کړي او بیا دې په وار سره د تختې پر مخ په تورو ووېشي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د خپل هېواد د بانک نوټونو نومونه واخلي او څو تنه نور دې د عدد په توګه پرتختې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمو ته ساده جملې جوړې کړي.

ـ هېواد ـ پیسې ـ افغانی

لغت	معنا
شکل	بڼه
نه لګوم	نه مصرفوم
هېواد	وطن

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پنځلسم لوست

سید جمال الدین افغان

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د سید جمال الدین افغان د لوړ شخصیت پېژندل.

پوښتنې:

ـ په لوست کې د چا انځور وینئ؟

ـ آیا تاسې د سیدجمال الدین افغان نوم اورېدلی؟

سید جمال الدین افغان د سید صفدر زوی دی.

د کونړ ولایت په اسعداباد کې زېږېدلی دی.

سیدجمال الدین زموږ د هېواد لوی عالم و.

هغه د مسلمانانو د بېدارۍ او یووالي لپاره ډېر کوښښونه کړي دي.

زه غواړم چې د هغه په څېر عالم شم.

فعاليتونه:

ــ زده کوونکي دې د لوست جملې د ښوونکي په مرسته ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ــ زده کوونکي دې په متن کې داسې کلمې پيداکړي چې د (ا) توری د کلمې په سر، منځ او پای کې راغلي وي، په خپلوکتابچو کې دې وليکي.

ــ زده کوونکي دې په لوست کې څو داسې کلمې پيدا کړي چې ټکي ونه لري او خپلو کتابچو کې دې وليکي، لکه: علم

ــ څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي او د سيد جمال الدين افغان په هکله دې خبرې وکړي.

لغت	معنا
عالم	پوه، دانا
په څبر	په شان

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط وليکي.

کندهار

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د کندهار په هکله معلومات ترلاسه کول.

پوښتني:

ـ په پورتني انځور کې څه وینئ؟

ـ تاسې د کندهار نوم اورېدلی دی؟

کندهار د افغانستان یو لوی ښار دی.

کندهار پخوا زموږ د هېواد پایتخت و.

کندهار ډېر تاریخي ځایونه لري.

د کندهار انار او انګور ډېر مشهور دي.

موږ د خپل هېواد په تاریخ ویاړو.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ــ زده کوونکي دې د تختې پر مخ له ورکړل شوو تورو څخه کلمې جوړې کړي.

ر	ا	هـ	د	ن	ک
	ن	ی			
	ا	و			
	ر	ا			
		د			

ــ زده کوونکي دې لاندې کلمې د تختې پر مخ د املا په توګه ولیکي.

(ښار، انار، مشهور، کندهار، پخوا)

لغت	معنا
پایتخت	د یوه هېواد مرکز
ویاړو	افتخار کوو

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د کندهار لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

اووه لسم لوست

جــرگه

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د جرگې په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځورکې څه وینئ؟

ـ تاسې د جرگې نوم اورېدلی دی؟

جرگه د افغانانو ملي دود دی.

په جرگو کې د ټولنې ستونزې هوارېږي.

په جرگو کې مشران راټولېږي او پرېکړې کوي.

موږ د جرگو پرېکړو ته درناوی کوو.

فعالیتونه:

ـ ځو زده کوونکي دې د لوست متن په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې له متن څخه درې حرفي کلمې پیدا او د تختې پرمخ دې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې د املا په توګه د تختې پر مخ ولیکي.

جرګه　　　پرېکړې　　　درناوی

ـ زده کوونکي دې په ډله ییزه توګه د جرګو په هکله لنډې خبرې وکړي.

لغت	**معنا**
دود	رواج
ستونزې	مشکلات
پرېکړې	فیصلې

کورنی دنده: زده کوونکي دې لاندې کلمې په لنډو جملو کې وکاروي.

جرګه　　　ستونزه　　　مشران

کوچیان

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د کوچیانو له ژوند سره د زده کوونکو بلدتیا.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځور کې څه وینئ؟

ـ آیا تاسو د کوچیانو کډې لیدلي دي؟

کوچیان په کېږدیو کې ژوند کوي.

کوچیان په ژمي کې تودو او په اوړي کې سړو سیمو ته ځي.

کوچیان زیارکښ خلک دي.

د کوچیانو ژوند ستونزمن دی.

دوی مېږې، وزې، اوښان او نور څاروي ساتي.

د کوچیانو ماشومان په ګرځنده ښوونځیو کې زده کړې کوي.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د لوست جملې د ښوونکي په مرسته ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ په چوکاټ کې د لاندې کلمو معناوې پیدا او په خپلو کتابچو کې یې ولیکئ.

خاروي	حېونات
په خبر	کوچنیان
ماشومان	په ډول

ـ څو زده کوونکي دې د (اوښان، مېږې، خاروي، ژوند) کلمې په لنډو جملو کې راوړي او بیا دې پر تختې ولیکي.

لغت	معنا
زیارکښ	زحمتکښ
اوړی	دوبی
خاروي	حیوانات

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوستل شوی متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط سره ولیکي.

د اختر ورځ

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د اختر په ارزښت پوهېدل.

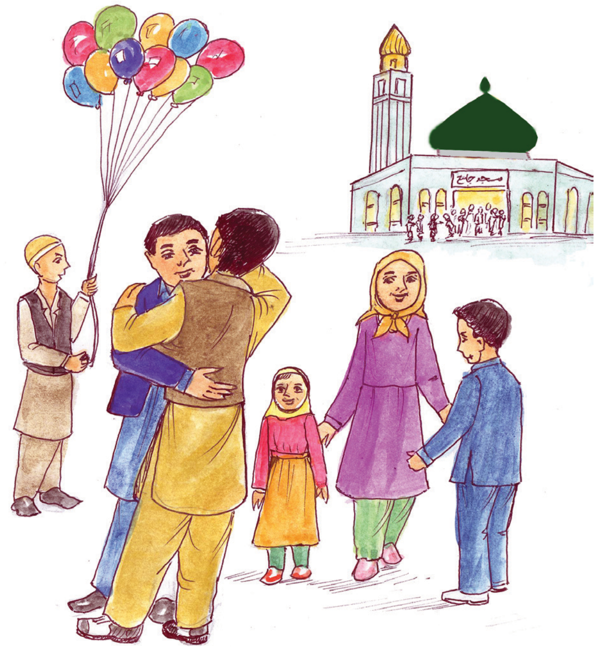

پوښتنه:

ـ تاسې د اختر په ورځو کې څه کوئ؟

اختر د مسلمانانو د خوښۍ ورځې دي.

مسلمانان په یوه کال کې دوه اخترونه لري.

یو یې کوچنی او بل یې لوی اختر دی.

موږ د اختر لمونځ په مسجدونو او عیدګاوو کې ادا کوو.

موږ په اخترونو کې خپلې کورنۍ او دوستانو ته د اختر مبارکي وایو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره د ښوونکي په مرسته د لوست جملې ولولي او نور دې ورته غوره ونيسي.

ـ په لاندې کلمو کې درې توريزه کلمې په نښه او بيا يې په خپلو کتابچو کې وليکئ.

دوه	**اختر**	**خلک**
کال	**ښوونکی**	**ښوونځی**

ـ زده کوونکي دې د متن لومړی کرښه د املاء په توګه د تختې پر مخ وليکي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې ورکړل شوو تورو څخه د تختې پر مخ کلمې جوړې کړي.

م ـ س ـ ل ـ م ـ ا ـ ن ـ ا ـ ن ← ....

ا ـ خ ـ ت ـ ر ← ....

ل ـ م ـ و ـ ن ـ ځ ← ....

لغت	**معنا**
خوښي	خوشحالي
کوچني	وړوکی

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط وليکي.

اتڼ

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د ملي اتڼ په اړه معلومات لاس ته راوړل.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځورکې څه وینئ؟

ـ آیا تاسو کله اتڼ لیدلی دی؟

ـ خلك په کوم وخت کې اتڼ کوي؟

اتڼ د افغانانو ملي دود دی.

زموږ خلک د خپلو ملي ورځو په لمانځلو کې اتڼونه کوي.

د خوښیو او خوشحالیو په مراسمو کې هم اتڼونه کېږي.

افغانان له اتڼ سره مینه لري.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ښوونکي په مرسته متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په تورو واړوي. (افغانان، اتڼ، ملي، ډول)

ـ زده کوونکي دې په چوکاټ کې له ورکړل شوو تورو څخه د تختې پر مخ کلمې جوړې کړي.

ا	ف	غ	ا	ن
م	ل	ي		
د	و	د		
ا	ت	ڼ		
م	ي	ن	ه	

← افغان

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په ساده جملو کې راوړي:

(خلک، اتڼ، مینه)

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست جملې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

يووالی

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د يووالي او اتفاق په معنا او گټو پوهېدل دي.

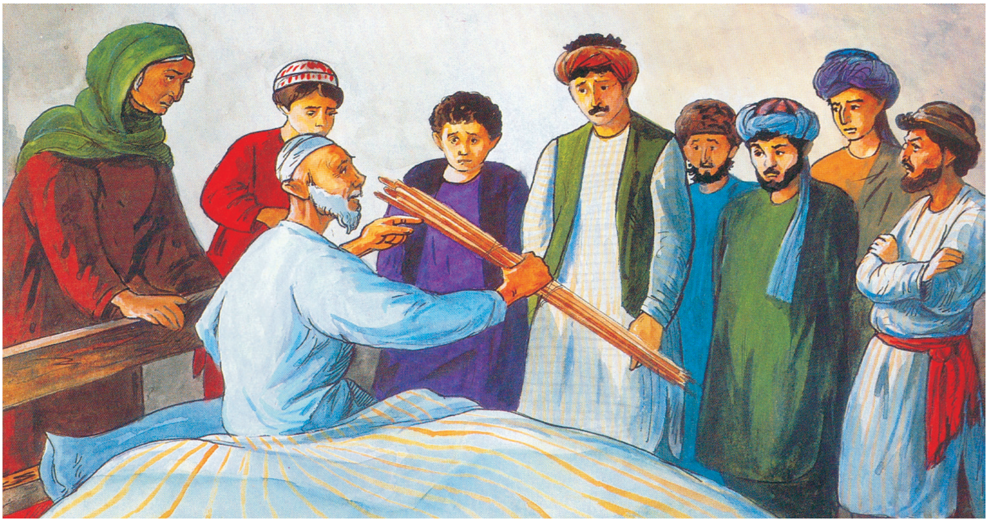

پوښتنې:

ـ په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

ـ آيا تاسو د يووالي په معنا پوهېږئ؟

يوه سپين ږيري خپلو زامنو ته د لښتو يوه گېډۍ ورکړه چې ماته يې کړي، خو زامنو يې هغه ماته نه شوه کړای. بيا يې پلار په خپله يوه يوه لښته ماته کړه او ورته يې وويل: که په خپلو منځو کې بې اتفاقه شئ، نو ما غوندې سپين ږيری به هم تاسو د دې لښتو په څېر مات او له منځه يوسي.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره متن د ښوونکي په مرسته ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې د لوست له متن څخه داسې کلمې پیداکړي چې د (س) توری په کې راغلی وي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې له ورکړل شوو تورو څخه کلمې جوړې او بیا دې پر تختې ولیکي.

ل ـ ښ ـ ت ـ ه		ز ـ ا ـ م ـ ن	
ا ـ ت ـ ف ـ ا ـ ق		م ـ ا ـ ت ـ ه	
ن ـ ا ـ ر ـ و ـ غ		ګ ـ ې ـ ډ ـ ۍ	

ـ زده کوونکي دې لاندې جمله د املاء په توګه ولیکي:

یووالی د یوه ملت او قوم زور او قوت دی.

لغت	**معنا**
یووالی	اتفاق
ګېډۍ	کوده

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د متن جملې په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د کال فصلونه

موخه: د کال د څلورو فصلونو پیژندل او د دې لوست سم لوستل او لیکل.

پوښتنې:

ـ پوهیږئ چې یو کال څو فصلونه لري؟

ـ کولای شئ چې په پورتنیو انځورونو کې د اوړي فصل وښیئ؟

یو کال څلور فصلونه لري؛ پسرلی، اوړی، منی، ژمی.

په پسرلي کې هوا ښه وي. هر څوک په کار پیل کوي.

په دوبي کې هوا توده وي.

په مني کې هوا معتدله وي.

په ژمي کې هوا ډېره سړه او په زیاترو ځایونو کې واوره اوري.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ښوونکي په مرسته د لوست جملې ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې انځورونو ته وګوري او د هغو نومونه دې پر تختې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې د متن په لوستلو سره د لاندې جملو تش ځایونه په مناسبو کلمو د تختې پر مخ بشپړ کړي.

یو کال .... فصلونه لري.

په پسرلي کې .... ښه وي.

په اوړي کې هوا ډېره ....

لغت	معنا
پیل	شروع
اوړی	دوبی

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

درویشتم لوست

د اوونۍ ورځې

موخه: د دې لوست د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د اوونۍ د ورځو د نومونو پېژندل.

د اوونۍ د ورځو نومونه
شنبه
یکشنبه
دوشنبه
سه شنبه
چهارشنبه
پنجشنبه
جمعه

پوښتنې:

ـ ویلی شئ چې یوه اوونۍ څو ورځې ده؟

ـ تاسې د اوونۍ د ورځو نومونه اخیستلای شئ؟

یوه اوونۍ اووه ورځې ده.

شنبه، یکشنبه، دوشنبه، سه شنبه، چهار شنبه، پنجشنبه او جمعه.

موږ په اوونۍ کې شپږ ورځې ښوونځي ته ځو.

د جمعې په ورځ ښوونځي رخصت وي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د اوونۍ د ورځو نومونه دې د تختې پر مخ ولیکي.

ـ زده کوونکي دې په لوستل شوي لوست کې داسې کلمې پیداکړي چې د (ش) توری په کې راغلی وي اوبیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.
ـ زده کوونکي دې د اوونۍ د ورځو نومونه یو بل ته املا ووایي او پر تختې دې ولیکي.

لغت	معنا
اوونۍ	هفته

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د اوونۍ د ورځو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

څلورویشتم لوست

ټوکه

موخه: د ټوکې د متن سم لوستل، لیکل او د ټوکې په مفهوم پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

ـ تاسو کوم وخت کومه ټوکه اورېدلې ده، هغه ویلای شئ؟

یو سړی ونې ته ختلی و. چا ورنه پوښتنه وکړه، چې څه کوې؟ سړي ځواب ورکړ: توتان خورم. هغه ورته وویل: ته خو د چنار ونې ته ختلی یې، سړي وویل: توتان مې په جېب کې دي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې لوست د یو بل په مرسته ولولي او بیا دې یو تن د ټولګي مخې ته راشي او لوستل شوې ټوکه دې په خپله ژبه ټولګیوالو ته واوروي.

ـ زده کوونکي دې په لوست کې درې توریزې کلمې پیدا او د تختې پر مخ دې ولیکي.

ـ لاندې کلمې په ساده جملو کې راوړئ!

سړی **توتان** **چنار** **ختلی**

زده کوونکي دې د یوه توري په راوړو سره لاندې کلمې بشپړې کړي، لکه:

ټو... ← **ټوکه**

ـ **سړ**... ـ **چنا**... ـ **خور**... ـ **توتا**....

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پنځه ویشتم لوست

باران

موخه: د باران په ارزښت او ګټو پوهېدل او د دې لوست سم لوستل او لیکل.

پوښتنې:

ـ ویلای شئ چې باران په کوم فصل کې زیات ورېږي؟

ـ ستاسو په نظر که باران ونه ورېږي څه کېږي؟

بارانه ښه ورېږه
زما په زړه ورېږه
ګلونه سمه غرکړه
په سمه، غره ورېږه
باران هوا پاکوي
باران فضا پاکوي
دوړې ګردونه پاک شي
باران دنیا پاکوي

(اروا ښاد غلام حضرت روغمن)

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې د باران ترانه د یو بل په مرسته ولولي.

ـ که د غره په کلمه کې د (غ) د توري پر ځای د (س) توری ولیکو، کومه کلمه ترې جوړېږي؟

ـ زده کوونکي دې د باران ترانه له یاده زده کړي.

ـ زده کوونکي دې د ترانې له مخې څو کلمې پیدا کړي چې له دریو تورو څخه جوړې شوې وي، بیا دې د تختې پر مخ ولیکي.

لغت	معنا
فضا	هوا
دوړې	ګردونه

ـ زده کوونکي دې پورتني لغتونه په ساده جملو کې راوړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د باران ترانه په ښکلي خط سره په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د اوبو ګټې

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د پاکو اوبو په ارزښت او ګټو پوهېدل.

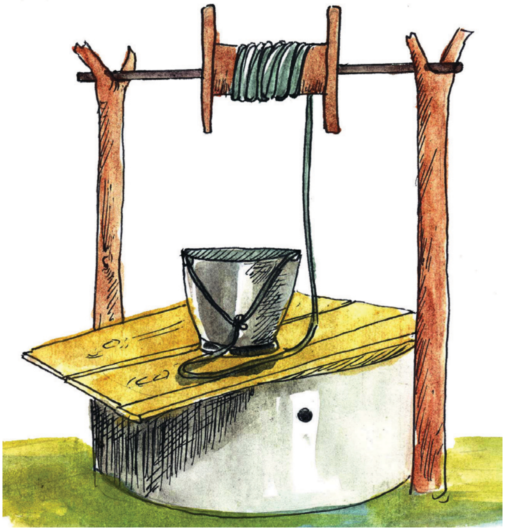

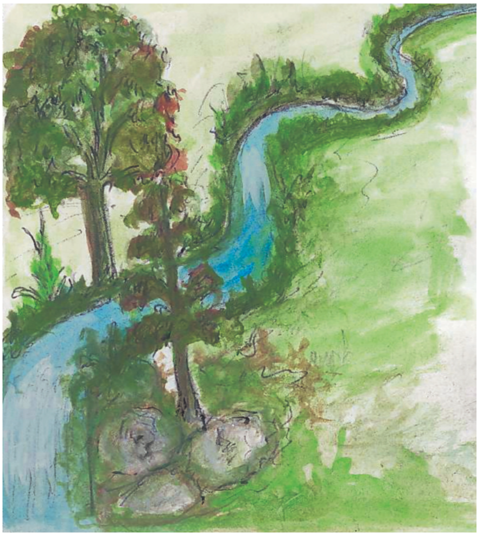

پوښتنې:

ـ څوک ویلای شي چې پاکې اوبه چېرې پیداکیږي؟

ـ د پاکو اوبو د ګټو په هکله څه ویلای شئ؟

اوبه د الله ﷻ لوی نعمت دی.

انسانان او ټول ژوندي موجودات بې اوبو ژوند نشي کولای.

د پاکو اوبو څښل روغتیا ته ګټه لري.

موږ باید د اوبو له بې ځایه لګښت څخه مخنیوی وکړو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې لوست ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ لاندې کیسی په خپلو کتابچو کې ولیکئ او ځواب یې پیدا کړئ.

تشه ځي، ډکه راځي. (   )

ـ یو زده کوونکی دې د (انسانان، څاروي، بوټي، روغتیا) کلمې د تختې پرمخ ولیکي او نور زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په ساده جملو کې وکاروي!

اوبه　　　پاك　　　گټې

ـ څو زده کوونکي دې د اوبو د گټو په هکله لنډې خبرې وکړي.

کورنی دنده:

زده کوونکي دې د لوست له متن څخه څو کلمې خوښې او بیا دې په خپلو کتابچو کې ورته جملې جوړې کړي.

اوه ویشتم لوست

لــمر

موخه: زده کوونکي د لمر په ارزښت او ګټو وپوهېږي، د لمر لوست سم ولولي او وېې لیکي.

پوښتنه:

ـ ویلای شئ چې لمر له کومې خوا راخیژي او کوم لور ته لوېږي؟

لمر ډېره رڼا او تودوخه لري.

لمر په خپله رڼا ټول ځایونه روښانوي.

د لمر په تودوخې غلې او مېوې پخېږي.

انسانان او ټول ژوندي شیان لمر ته اړتیا لري.

بې له لمر څخه ژوند نشته.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې د لمر لوست په خپلو منځونو کې په سمه توګه ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې له تورو څخه کلمې جوړې او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ل ـ م ـ ر	لمر...............	ت ـ و ـ د ـ و ـ خ ـ ه	....
ش ـ ي ـ ا ـ ن	....	ر ـ ڼ ـ ا	....
ا ـ ن ـ س ـ ا ـ ن ـ ا ـ ن	....	م ـ ې ـ و ـ ې	....

ـ زده کوونکي دې د متن لومړۍ جمله د املاء په ډول ولیکي!

ـ لاندې کیسی ولولئ او ځواب یې پیدا کړئ.

د ورځې وي او د شپې نه وي.(   )

ـ زده کوونکی دې د متن کلمې د تختې پر مخ ولیکي.

لغت	معنا
تودوخه	ګرمي، حرارت
اړتیا	ضرورت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

اته ویشتم لوست

د وخت ارزښت

موخه: د وخت په ارزښت پوهېدل او د متن لوستل اولیکل.

پوښتني:

ـ آیا ویلای شئ چې موږ خنګه کولای شو چې خپل کارونه په ټاکلي وخت سرته ورسوو؟

ـ تاسې خپل وخت په کومو کارونو کې تېروئ؟

له وخت څخه باید ښه ګټه واخلو.

زه خپل وخت خوشې نه تېروم.

څوک چې خپل وخت بې ځایه تېروي، په ژوندکې به وروسته پاتې شي.

تېر شوی وخت بېرته لاس ته نه راځي.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې د لوست جملې د يو بل په مرسته ولولي او بيا دې يو زده کوونکی د وخت د ارزښت په هکله لنډې خبرې وکړي.

ــ ځو تنه زده کوونکي دې د خپل ورځني کارونو په اړه خبرې وکړي.

ــ زده کوونکي دې له لاندنيو تورو څخه په خپلو کتابچو کې کلمې جوړې کړي، لکه:

و ــ خ ــ ت .... وخت

خ ــ پ ــ ل ....   گـ ــ ټ ــ ه ....   ك ــ ا ــ ر ....

ــ زده کوونکي دې لاندې کلمې د تختې پر مخ په تورو ووېشي.

ژوند   وروسته   لاس   څوك   خوشې.

لغت	معنا
گټه	فايده
خوشې	بې ځايه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست د متن له مخې څو کلمې غوره کړي او بيا دې په تورو ووېشي.

نهه ویشتم لوست

د خوړلو اداب

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د خوړلو په ادبونو پوهېدل.

پوښتنه:

ـ آیا تاسو د خوړو د آدابو په اړه څه اورېدلي دي؟

د ډوډۍ خوړلو څخه مخکې خپل لاسونه په صابون او اوبو پاک مینځو.

د ډوډۍ خوړلو په پیل کې باید (بسم الله الرحمن الرحیم) ووایو.

خواړه باید په ښي لاس وخورو.

خپل خواړه باید ورو ورو وخورو.

خواړه باید د خپلې مخې څخه وخورو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې د لوست جملې ولولي.

ـ زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د لوست له مخې دې داسې کلمې، چې له دريو تورو څخه جوړې شوې وي، په خپلو کتابچو کې وليکي.

١ـ..................... ٢ـ.....................

٣ـ..................... ٤ـ.....................

ـ دا څه شی دی؟

الوزي مرغه غوندې، نه ښکې، نه پنجې لري، کلکې عرابې لري.

ـ زده کوونکي دې د متن له مخې د تختې پر مخ داسې کلمې وليکي چې د (خ) توری پکې راغلی وي.

کورنۍ دنده:

د لوست متن په خپلو کتابچو کې وليکئ.

دیرشم لوست

ځاروي

موخه: د ځینو ځارویو د نومونو پېژندل، لوستل او لیکل.

پوښتنې:

ـ په پورتنیو انځورونوکې کوم ځاروي وینئ؟ نومونه يې واخلئ.

ـ آيا ويلای شئ چې کوم ځاروي په کور کې ساتل کېږي؟

زموږ خلک کورني ځاروي ساتي.

د ځارويو ساتل ګټې لري.

خلک د ځارويو څخه ډول، ډول ګټې اخلي.

د غوا له شېدو څخه مستې، کوچ او پنير جوړېږي.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې د لوست متن ولولي.

ــ زده کوونکي دې د لاندې پوښتنو سم ځواب د چوکاټ په ورکړل شوو کلمو کې پیدا او بیا دې د هرې پوښتنې ترڅنګ په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ــ غږیې لوړ دی او بار وړي. (داکوم څاروی دی؟)

ــ ډېره تېزه منډه وهي. ....

ــ په ونه او دېوال په منډه خېژي. ....

ــ ټوله شپه ویښ وي او پېره کوي. ....

ــ زده کوونکي دې لاندې کلمې د تختې پر مخ په تورو وویشي،

لکه: ــ خلک ــ څاروي ــ ساتي ــ ګټې ــ غوا ــ مستې ــ کوچ ــ پنېر

ــ زده کوونکي دې د کورني څارویو د ګټو په هکله لنډې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د خپلې خوښې د څو څارویو نومونه ولیکي.

يو دېرشم لوست

واليبال

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، ليکل او د واليبال له لوبې سره بلدتيا.

پوښتنې:

ـ په پورته انځورکې څه شی وینئ؟

ـ آیا ویلای شئ چې واليبال څه ډول لوبه ده؟

واليبال ښه لوبه ده.

په لوبغالي کې زده کوونکي واليبال کوي

د واليبال لوبغاړي دولس تنه وي.

دا لوبه ډېره په زړه پورې ده.

واليبال روغتيا ته ګټه رسوي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې د لوست متن ولولي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې تورو څخه په خپلو کتابچو کې بشپړې کلمې جوړې کړي.

والیبا زده میدا لوب

ـ څو زده کوونکي دې داسې څلور کلمې د تختې پر مخ ولیکي چې د (و) توری ولري.

ـ څو زده کوونکي دې لاندې کلمې د تختې پر مخ ولیکي او بیا دې په لاندې جملو کې وکاروي.

هلکان والیبال میدان لوبه

لغت	معنا
لوبغالی	د ورزش میدان

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د والیبال لوست ښه ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط سره ولیکي.

پاک خواړه

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د پاکو خوړو په گټو پوهېدل.

پوښتني:

ــ په پورتني انځور کې څه شی وینئ؟

ــ آیا ویلای شئ چې پاک خواړه څه ډول خوړو ته ویل کېږي؟

زه پاک خواړه خورم.
پاک خواړه روغتیا ته گټه لري.
پاک خواړه د بدن په وده کې مرسته کوي.
ناپاک خواړه انسان ناروغه کوي.
خواړه باید په مناسب ځای کې وساتل شي.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې د لوست متن ولولي.

ــ ځو زده کوونکي دې له متن څخه څو کلمې پیدا کړي چې د (و) توری پکې راغلی وي.

۱ــ............ ۲ــ .... ۳ــ .... ٤ــ............

ــ زده کوونکي دې د لاندې کلمو په واسطه د جملو تش ځایونه د تختې پر مخ بشپړ کړي.

خورم گټه ناروغه

ــ زه پاک خواړه ....

ــ پاک خواړه روغتیا ته ....لري.

ــ ناپاک خواړه انسان .... کوي.

ــ څو زده کوونکي دې د پاکو خوړو د گټو په هکله لنډې خبرې وکړي.

لغت	معنا
وده	نمو
مرسته	کمک

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپله خوښه د څو خوړو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د شاتو مچۍ

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د شاتو د مچیو پېژندل.

پوښتنې:

ـ آیا د شاتو مچۍ مو لیدلې دي؟

ـ آیا ویلای شئ چې د شاتو له مچۍ څخه څه شی لاس ته راځي؟

په تصویر کې د شاتو مچۍ وینو.

مچۍ په اتفاق ژوند کوي.

مچۍ شات جوړوي.

شات خواږه دي.

د شاتو خوړل روغتیا ته ګټه لري.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې د لوست متن ولولي.

د لاندې کلمو متضاد له چوکاټ څخه پیدا او په خپلو کتابچو کې ولیکئ.

ـ خواږه ترخه

ـ اتفاق ....

ـ روغتیا ....

ناروغي
ترخه
بې اتفاق

ـ له لوست څخه هغه کلمې د تختې پر مخ ولیکئ چې له څلورو تورو څخه جوړې شوې وي، لکه: خوږل

ـ زده کوونکي دې د شاتو مچیو په هکله لنډې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې په سم خط ولیکي.

د مېوو ګټې

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د مېوو په ګټو پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورته انځور کې کومې مېوې وینئ؟

ـ تاسې کومې مېوې پېژنئ؟ نومونه یې واخلئ.

زموږ هېواد هر ډول مېوې لري.

مېوې تر خوړلو مخکې باید پاکې او مینځل شي.

موږ باید خامې او ناپاکې مېوې ونه خورو.

د مېوو خوړل روغتیا ته ډېره ګټه لري.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د لوست متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې د تازه مېوو نومونه واخلي او د هغو رنګونه دې ووايي.

ـ هره مېوه چې په رسمو کې وينئ، نوم يې واخلئ.

....

ـ زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه بشپړې کلمې جوړې کړي.

ا ـ ن ـ ګ ـ و ـ ر	**انګور**
ا ـ ن ـ ا ـ ر	....
ب ـ ا ـ د ـ ا ـ م	....
ګ ـ ي ـ ل ـ ا ـ س	....

لغت	**معنا**
خامې	اومې
هر ډول	هر قسم

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د لوست جملې سمې وليکي.

نصیحت

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د نصیحت په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

- آیا تاسې ته کله چا نصیحت کړی دی؟
- ولې موږ باید د مشرانو نصیحت ته غوږ ونیسو؟

د پوهانو او مشرانو لارښوونو ته نصیحت وایي.

لاندې نصیحتونو ته ځیر شئ:

- **د نن کار سبا ته مه پرېږدئ.**
- **په هر کار کې د مشرانو نصیحت ته غوږ ونیسئ.**
- **له خپلو دوستانو سره ښه چلند کوئ.**

فعالیتونه:

ـ ځو تنه زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ ځو تنه زده کوونکي دې په وار سره لاندې کلمې د تختې پر مخ په تورو ووېشي.

کار　　　مشوره　　　سبا　　　مشران

ـ زده کوونکي دې لومړی د چوکاټ کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا دې متضادې کلمې د کرښې پواسطه سره ونښلوي.

مشران	بد
ډېر	لږ
ښه	کشران

ـ لاندې کلمې په لنډو جملو کې وکاروئ.

کار　　　لار　　　مشر　　　سبا

ـ زده کوونکي دې د (کار، سره، چلند، غوږ) کلمې د املاء په ډول د تختې پر مخ ولیکي.

لغت:	**معنا**
نصیحتونه	پندونه
چلند	سلوك

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

سابه

موخه: د متن لوستل، لیکل او د سابو په گټو پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځور کې کوم سابه وینئ؟ نومونه یې واخلئ.

ـ کوم سابه خام او کوم سابه پاخه خوړل کېږي؟

د سبو خوړل بدن ته گټه لري.

سابه باید په پاکو اوبو ومینځل شي او بیا وخوړل شي.

زموږ خلک ډول ډول سابه، لکه: پالک، گازرې، مولۍ، گندنه، مرچ او داسې نور کري.

ځینې سابه خام او ځینې هم پاخه خوړل کېږي.

فعالیتونه:

ـ ځو تنه زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ د لاندې سابو نومونه په خپلو کتابچوکې ولیکئ.

....

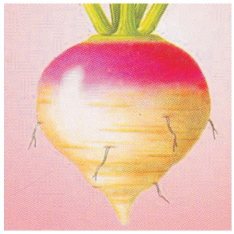

....

ـ زده کوونکي دې د ځلورو سابو نومونه واخلي چې هم خام اوهم پاخه خوړل کیږي.

ـ د لوست په متن کې دري داسې کلمې پیدا کړئ چې د (ب) توری ولري.

۱ـ .... ۲ـ .... ۳ـ ....

لغت	معنا
سابه	ترکاري، سبزیجات
ځینې	بعضې

کورنۍ دنده:

د لوست متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکئ.

اووه دېرشم لوست

د خپلواکۍ ورځ

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د خپلواکۍ په ارزښت پوهېدل.

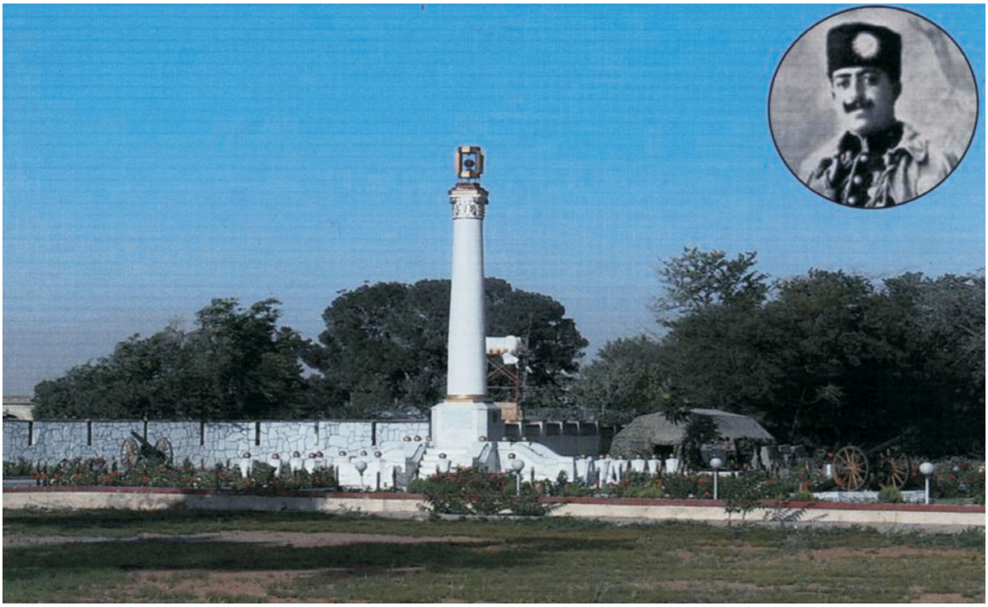

پوښتنه:

ـ په پورتني انځور کې څه وینئ؟

د اسد اته ويشتمه نېټه زموږ د خپلواکۍ ورځ ده.

افغانان هر کال د خپلواکۍ ورځ لمانځي.

دا ورځ زموږ د يووالي نښه ده.

موږ له خپلې خپلواکۍ سره مينه لرو.

موږ خپلواکي په خپلې پوهې او يووالي سره ساتو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ څو زده کوونکي دې ووايي چې د (خپلواکی) کلمه له څو تورو څخه جوړه شوې ده؟

ـ زده کوونکي دې داسې کلمې ووايي چې د (خ، پ، ا) توري پکې راغلي وي.

ـ له لاندې تورو څخه کلمې جوړې او د تختې پر مخ يې مشق او تمرين کړئ، لکه:

ا ـ ف ـ غ ـ ا ـ ن	**افغان**
ک ـ ا ـ ل	....
خ ـ پ ـ ل ـ و ـ ا ـ ک ـ ي	....
و ـ ر ـ ځ	....

ـ که د (کال) په کلمه کې د (ک) د توري پر ځای د (ټ، ج، خ، ش) توري وليکو، کومې کلمې ترې جوړېږي؟ پر تختې يې مشق او تمرين کړئ.

لغت	**معنا**
خپلواکي	آزادي
يووالی	اتفاق

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې وليکي.

کورنۍ دنده

موخه: د لوست سم لوستل، لیکل او د کورنۍ دندې په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ــ په انځور کې څه وینئ؟

ــ تاسې خپله کورنۍ دنده د چا په مرسته ترسره کوئ؟

ذاکر ښه زده کوونکی دی.

ذاکر خپله کورنۍ دنده په ښکلي خط لیکي.

زه هم هره ورځ خپله کورنۍ دنده لیکم.

موږ خپلې کورنۍ دندې ښوونکي ته ښیو.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي، نور دې غوږ ورته ونیسي.
ـ څو زده کوونکي دې د تختې پر مخ یو بل ته املاء ووایي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې کلمو څخه جملې جوړې کړي.

کورنۍ پاملرنه ښوونکی کتابچه

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د خپلې کورنۍ دندې د سرته رسولو په هکله نورو ته معلومات ورکړي.

لغت	معنا
کورنۍ دنده	کورنۍ وظیفه
ښکلي	ښایسته

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

سړک

موخه: د لوست سم لوستل، ليکل او د سړک د پلي لارو په ارزښت پوهېدل.

پوښتنه:

ـ سړکونه د څه لپاره جوړ شوي دي؟

سړک هغه لار ده چې موټر او نور وسايط پرې تګ راتګ کوي.
د سړکونو دواړو خواوو ته پلي لارې دي.
په دې لارو د پلو کسانو تګ او راتګ خطر نه لري.
په ځينو سړکونو کې ترافيکي اشارې هم موجودې وي.
د اشارو د شنه څراغ په بلېدو سره پلي کسان له سړک څخه تېرېږي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې لوست په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې د لوست له متن څخه څو کلمې وټاکي چې د (ک) توری په کې راغلی وي، بیا دې په جملو کې راوړي.

ـ زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه د تختې پر مخ پوره کلمې جوړې او بیا دې په لنډو جملو کې وکاروي.

سړ.......... **لا** .... **خط** ....

ـ زده کوونکي دې په دریو ډلو ووېشل شي او د لوست د متن په اړه دې خپل منځو کې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست څو ځلې له خپل ځان سره ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

خلوېښتم لوست

ماشومان

موخه: د متن لوستل، لیکل او د ښه ماشوم په صفتونو په پوهېدل.

پوښتنه:

ـ ستاسو په نظر چاته ښه ماشومان ویلای شو؟

ماشومان په هر کور کې لکه ګلان دي.

د ماشومانو ښه روزنه د هغوی ښه راتلونکې جوړوي.

ښه ماشومان په خپلو درسونو کې زیار باسي.

د خپلو ښوونکو خبرو ته غوږ نیسي.

تل د مشرانو درناوی کوي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې لوست په وار سره سم ولولي، نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې د لوست د متن هغه کلمې چې د (ب) توری یې په پیل او منځ کې راغلی وي، په نښه او په خپلو کتابچو کې دې ولیکي.

ـ که د غوږ په کلمه کې د (غ) د توري پر ځای د (خ) توری ولیکل شي، څنګه لوستل کېږي؟

ـ زده کوونکي دې د لوست د متن د (درناوی ـ ماشومان ـ ګلان ـ زیار ـ درسونه) کلمې د تختې پر مخ ولیکي او بیا دې په لنډو جملو کې وکاروي.

لغت	معنا
زیار	کوښښ
درناوی	احترام

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط سره ولیکي.

ګاونډی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ګاونډي په حقونو پوهېدل.

پوښتنې:

ـ ستاسو په فکر ګاونډی چاته ویل کیږي؟

ـ ستاسو په نظر له ګاونډي سره باید څنګه چلند وکړو؟

ګاونډیان پر یو بل ډېر حقونه لري.

سلیم زموږ ګاونډی دی.

موږ له هغوی سره ښه ناسته ولاړه لرو.

موږ یو له بل سره د اړتیا په وخت کې مرسته کوو.

ټول ګاونډیان باید یوله بل سره ښه چلند وکړي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او نور دې ورپسې تکرار کړي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې په وار سره د ګاونډیو په حقونو خبرې وکړي.

ـ که د (بل) په کلمه کې د (ب) د توري پر ځای د (ت) توری راشي، څنګه لوستل کېږي؟

ـ څو زده کوونکي دې لاندې کلمې د تختې پر مخ ولیکي، څو نور زده کوونکي دې په لنډو جملو کې راوړي.

سلیم	**ګاونډی**	**موږ**

لغت	**معنا**
ګاونډی	همسایه
چلند	سلوك، رویه
اړتیا	ضرورت

کورنی دنده:

زده کوونکي دې متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د انسان درناوی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د انسانانو د درناوي په مفهوم پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسو په نظر انسانان له یو بل سره باید څه ډول چلند وکړي؟

ټول انسانان د الله جل جلاله مخلوقات دي.

انسانان د درناوي وړ دي.

ښه زده کوونکي د انسانانو درناوی کوي.

انسانان باید یو د بل حقونه وپېژني.

انسانان د اړتیا په وخت کې له یو بل سره مرسته کوي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې متن د ټولګي په مخکې ولولي او د ښوونکي په مرسته دې خپلې تېروتنې سمې کړي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې کلمو مفرد شکل له چوکاټ څخه پیدا او د کلمو مخې ته دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ انسانان ....   ـماشومان ....

ـ ځوانان ....   ـ مشران ....

ځوان	انسان
ماشوم	مشر

ـ که د مشرانو په کلمه کې د (م) د توري پرځای د (ک) توری ولیکو، څنګه لوستل کېږي؟

ـ زده کوونکي دې په وار سره د انسانانو د درناوي په هکله لنډې خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې کلمو څخه د تختې پر مخ لنډې جملې جوړې کړي.

ـ زده کوونکي ....   ـ درناوی ....

ـ انسا نان ....   ـ خبرې ....

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن ښه ولولي او بیا دې په ښکلی خط سره په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د خبرو اداب

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د خبرو په ادابو پوهېدل.

پوښتنې:

ـ ستاسو په نظر که څوک خبرې کوي، موږ بايد څه وکړو؟
ـ څوک ويلای شي چې د مشرانو خبرو ته غوږ نيول، څه ګټه لري؟

خبرې کول ځان ته اداب لري.
موږ بايد د خبرو کولو اداب په پام کې ونيسو.
څوک چې خبرې کوي بايد خبرو ته يې غوږ ونيسو.
د چا په خبرو کې بې ځايه ورګډ نه شو.
په خبرو کې بايد وار په پام کې وساتو.

فعالیتونه:

ـ څو تنه زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې چې د (ب) توری يې په پيل، منځ يا پای کې راغلي وي، په نښه کړي اوبيا دې هغه کلمې په خپلو کتابچو کې څو ځلې وليکي.

ـ زده کوونکي دې له لاندې کلمو څخه د تختې پرمخ مناسبې جملې جوړې کړي.

اداب خبرې پام وار

لغت	**معنا**
وار	نوبت
ورګډ	ورداخلېدل

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د متن جملې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط وليکي.

ترانه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ترانې د ویلو وړتیا پیدا کول.

پوښتنه:

ـ آیا تاسو کومه ترانه ویلای شئ؟

مـــوږ بـــچـــیـــان د دې هـــېـــواد
پـــیـــدا شـــوي یـــو ازاد
خـــویـــنـــدې، ورونـــــه افـــغـــانـــان
گـــډ مـــو کـــور افـــغـــانـــســـتـــان
یـــوکـــه نـــن مـــوږ کـــوچـــنـــیـــان
خـــو ســـبـــا تـــه یـــو لـــویـــان
دغـــه خـــاوره بـــه کـــړو بـــڼ
کـــړو ډاگـــونـــه بـــه یـــې چـــمـــن
خـــپـــل هـــېـــواد بـــه کـــړو ودان
خـــو مـــو مـــټـــو کـــې وي تـــوان

(....)

فعالیتونه:

ـ څو تنه زده کوونکي دې نومورې ترانه په ډله ییزه توګه د ټولګي په مخکې په لوړ آواز ووايي او نور دې ورپسې تکرار کړي.

ـ زده کوونکي دې د لوست په متن کې هغه کلمې په نښه کړي چې له څلور تورو څخه جوړې شوې وي، بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ که د کور په کلمه کې د (ک) د توري پر ځای د (م) توری ولیکل شي، کومه کلمه ترې جوړېږي؟

ـ یو تن زده کوونکی دې د ترانې د مفهوم په اړه لنډې خبرې وکړي.

ـ له لاندې تورو څخه کلمې جوړې او بیا يې د تختې پر مخ په جملو کې راوړئ.

ا ـ ف ـ غ ـ ا ـ ن   ک ـ و ـ ر   ه ـ ي ـ و ـ ا ـ د

لغت	معنا
کوچنیان	ماشومان
بڼ	باغ
ډاګونه	میدانونه

کورنی دنده:

د لوست له متن څخه دې په خپله خوښه څو کلمې وټاکي او هغه دې په جملو کې وکاروي.

مرسته

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د مرستې په ارزښت او ګټو پوهېدل.

پوښتنې:

ـ آیا تاسو د مرستې په مفهوم پوهېږئ؟

ـ آیا کله مو د کوم بې وزلي سره مرسته کړې ده؟

له اړو کسانو سره مرسته کول ښه کار دی.
له بېوزلو سره مرسته د الله جل جلاله د رضا سبب کېږي.
له ګاونډیو سره مرسته کول ډېر ثواب لري.
موږ د خپلو خپلوانو سره مرسته کوو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې متن په وار سره د ټولګي په مخکې ولولي.

ـ څو تنه زده کوونکي دې لاندې کلمې په لنډو جملو کې وکاروي.

مرسته **بېوزلي** **کور**

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې د املا په توګه د تختې پر مخ ولیکي.

مرسته **رضا** **خویندو** **کور** **ښه کار**

ـ زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او له یوبل سره دې د مرستې او کومک په هکله خبرې وکړي، بیا د هرې ډلې یو زده کوونکی د ټولګي مخې ته راشي او د بېوزلو سره د مرستې کولو په هکله لنډې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

پاکوالی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د پاکوالي په ارزښت او ګټو پوهېدل.

پوښتنې:

ـ که چېرې موږ خپل ځان پاک ونه ساتو، څه پېښیږي؟

ـ څوک ویلای شي چې پاکوالی څه ګټې لري؟

پاک ساتم لاسونه مې
پاک ساتم غاښونه مې
پاکې جامې اغوندم
پاک ساتم بوټونه مې
پاک خواړه اوبه غواړم
پاک ساتم ځایونه مې
پاک ژوندکې خوشحاله یم
پاک دي ټول کارونه مې
ښکلی په پاکۍ یمه
ګل د کورنۍ یمه

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې کلمو متضادې کلمې وليکي:

پاک خوشحال ښکلی

ـ که د (پاك) په کلمه کې د (پ) پر ځای د (ن) توری وليکو، څنګه لوستل کېږي؟

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د پاکوالي ترانه له ياده ولولي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې کلمو څخه د تختې پر مخ لنډې جملې جوړې کړي.

پاک لاسونه ښکلی ژوند گل

ـ زده کوونکي دې د پاکوالي د گټو په اړه لنډې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې ترانه له ياده زده کړي.

واکسین

موخه: د متن سم لوستل، ليكل او د واكسين په ارزښت پوهېدل.

پوښتني:

ــ آيا تاسو خپل ځانونه واكسين كړي دي؟

ــ تاسې په خپل كلي كې صحي كلينيك لرئ؟

واكسين كول د روغتيا لپاره ډېر ارزښت لري.

واكسين ماشومان له ناروغيو څخه ساتي.

هر واكسين د اړوندو ناروغيو لپاره تطبيق كېږي.

د ماشومانو د واكسين دورې بايد بشپړې شي.

ميندې بايد خپل ماشومان واكسين كړي.

فعاليتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي په مخکې متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ په متن کې دې داسې کلمې پيداکړي چې د (ن) توری ولري او بيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

ـ زده کوونکي دې د (واکسين، ماشوم، کلينيک) کلمې په جملو کې وکاروي.

ـ زده کوونکي دې د متن لومړۍ جمله د املا په توګه وليکي.

ـ زده کوونکي دې د واکسين د ارزښت په هکله لنډې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن څو ځلې په خپلو کتابچو کې وليکي.

نظافت

موخه: د لوست سم لوستل، لیکل او د نظافت په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورتنیو انځورونو کې ماشومان څه کوي؟

ـ آیا ویلای شئ چې ولې ځان پاک ساتو؟

ـ که نظافت ته پاملرنه ونه شي څه پېښېږي؟

نظافت د ایمان جزء دی.
نظافت د روغتیا لپاره ګټور دی.
زه خپل ځان او کالي پاک ساتم.
خپل غاښونه په مسواک یا برس سره مینځم.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې له ورکړل شوو کلمو څخه جملې جوړې کړي.

ایمان روغتیا ګټور نظافت

ـ زده کوونکي دې د لوست له متن څخه دوه حرفي او درې حرفي کلمې په نښه کړي او بیا دې د تختې پرمخ ولیکي.

ـ زده کوونکي دې په ډلو ووېشل شي او د نظافت په هکله دې له یو بل سره خبرې وکړي، بیا دې د هرې ډلې په استازیتوب یو زده کوونکی خپلې خبرې نورو ته واوروي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

سوله

موخه: د لوست سم لوستل، ليکل او د سولې په ارزښت پوهېدل.

پوښتنه:

ـ تاسې د سولې په هکله څه اورېدلې دي؟

په سوله کې موږ په ارامۍ سره ښوونځي ته تلای شو.

خپل درسونه په ښه توګه ويلای شو.

سوله د ژوند اړتيا ده.

سوله د انسانانو ترمنځ مينه زياتوي.

سوله نېکمرغي او جګړه بدمرغي راولي.

موږ سوله غواړو.

فعالیتونه:

ـ ځو تنه زده کوونکي دې متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې د لاندې کلمو څخه جملې جوړې او په کتابچو کې دې ولیکي.

(**ماشومان سوله جګړه مینه**)

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې یو بل ته د تختې پر مخ املا ووایي.

سوله مینه ژوند اړتیا نیکمرغي

ـ زده کوونکي دې په ډلو وویشل شي او هره ډله دې د سولې په اړه خپلو منځو کې خبرې وکړي.

لغت	معنا
نېکمرغي	خوشبختي
بدمرغي	بدبختي

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پنځوسم لوست

همکاري

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د همکارۍ په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځور کې څه وینئ، پرې خبرې وکړئ؟

ـ تاسو له خپلو ټولګیوالو سره په کومو کارونو کې همکاري کولای شئ؟

ټول انسانان یو بل ته اړتیا لري.
د اړتیا په وخت کې له اړو خلکو سره همکاري ښه کار دی.
موږ خپلې ستونزې یو د بل په همکارۍ حل کوو.
موږ باید په کارونو کې له خپلې کورنۍ سره مرسته او همکاري وکړو.

فعالیتونه:

ـ څو تنه زده کوونکي دې په وار سره متن د ټولګي په مخکې ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په ساده جملو کې راوړي:

انسانان **همکاري** **ستونزې** **کورنۍ**

ـ د لوست اصلي مطلب څه شی دی؟ سم ځواب په نښه کړئ:

الف: د زغم او صبر په هکله خبرې اورېدل دي.

ب: په لوبوکې د شخړو څخه کار اخيستل دي.

ج: يو له بل سره همکاري کول.

ـ زده کوونکي دې په وار سره د لوست لاندې جمله د املاء په توګه د تختې پر مخ وليکي.

(**ټول انسانان يو بل ته اړتيا لري.**)

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې وليکي.

رښتیا ویل

موخه: د کلمو او جملو سم لوستل، لیکل او د رښتیا ویلو په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ـ آیا ویلای شئ چې رښتیا ویل څه ګټه لري؟
ـ څه فکر کوئ چې دروغ ویل ولې ښه کار نه دی؟

الله ﷻ په رښتیا ویلو راضي کېږي.
رښتیا ویل د انسان ښه صفت دی.
خلک رښتیني انسانان خوښوي.
رښتیا ویل انسان له بېلا بېلو ګناهونو او بدیو څخه ژغوري.

فعالیتونه:

ــ څو زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ــ زده کوونکي دې لاندې کلمې په لنډو جملو کې راوړي.

رښتیا　　راضي　　صفت　　خلک

ــ زده کوونکي دې د متن لومړۍ جمله د املاء په توګه ولیکي.

ــ څو زده کوونکي دې د رښتیا ویلو په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغت	معنا
راضي کېږي	قانع کېږي
ژغوري	ساتي

کورنۍ دنده:

د لوست متن دې په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ښه چلند

موخه: د متن لوستل، لیکل او د ښه چلند په ارزښت پوهېدل.

پوښتنه:

ـ آیا د ښه چلند په اړه څه ویلای شئ؟

ښه چلند د انسانانو له یو بل سره ښو کړو وړو ته وایي.
ښه زده کوونکي په کورنۍ، ښوونځي او هر ځای کې له خپلو دوستانو سره ښه چلند کوي.
په خپلو کړو وړو کې د مور، پلار، ښوونکي او مشرانو درناوی ساتي.
له زده کوونکو سره په ادب او احترام خبرې کوي.

فعالیتونه:

ـ څو تنه زده کوونکي دې په وار سره متن د ټولګي په مخکې ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په لنډو جملو کې راوړي:

ښه زده کوونکي پاملرنه مشرانو ادب ښه چلند

ـ څو زده کوونکي دې په متن کې داسې کلمې په نښه کړي چې ټکي ونه لري. بیا دې د تختې پرمخ ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ښه چلند په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغت	معنا
ښه چلند	ښه خوی، ښه رویه
پاملرنه	توجه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

دريې پنځوسم لوست

پر ځان باور

موخه: د لوست د کلمو او جملو سم لوستل، ليکل او په ځان د باور د پيدا کولو د روحيې پياوړتيا.

پوښتنې:

ـ په انځور کې څه شی وينئ؟
ـ آيا تاسې پر ځان د باور په معنا او مطلب پوهېږئ؟

ښه زده کوونکي پر ځان باندې باور لري، چې خپل درسونه ښه زده کولای شي.
په هر ښه کار کې برياوې لاس ته راوړلای شي.
په دې هم باور لري چې د درسونو تر څنګ له کورنۍ سره په کارونو کې هم مرسته کولای شي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په لنډو جملو کې راوړي:

باور کورنۍ توان مرسته

ـ زده کوونکي دې په وار سره لاندې کلمې د املاء په توګه د تختې پر مخ ولیکي.

درسونه بریاوې مرسته کارونو

ـ زده کوونکي دې پر ځان د باور په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغت:	**معنا**
باور	یقین، ډاډ
بریاوې	کامیابی

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست له ځان سره ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

څلور پنځوسم لوست

زړه سوی

موخه: د لوست سم لوستل، لیکل او د زړه سوي په مفهوم پوهېدل.

پوښتنې:

ـ آیا د زړه سوي په معنا او مفهوم پوهېږئ؟

ـ تاسو د زړه سوي په هکله کومه کیسه اورېدلې ده؟

زړه سوی ترحم او مهربانۍ ته وايي.

د اسلام دین موږ زړه سوي ته رابولي.

زړه سوی یو ښه انساني صفت دی.

موږ باید پر ټولو مخلوقاتو باندې زړه سوی ولرو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې لوست د يو بل په مرسته ولولي.

ـ زده کوونکي دې د جملو تش ځايونه د چوکاټ په مناسبو کلمو سره په خپلو کتابچو کې ډک کړي.

صفت
زړه سوي
ثواب

زړه سوی يو ښه انساني .... دی.

د اسلام دين موږ .... ته رابولي.

ـ زده کوونکي دې په متن کې داسې کلمې پيدا کړي چې د (ړ) توری ولري او بيا دې د تختې پر مخ وليکي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د زړه سوي په اړه لنډې خبرې وکړي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د زړه سوي په هکله څو ساده جملې په خپلو کتابچو کې وليکي.

د پوهنې ترانه

پوهنه ده رڼا　　وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم　　زمونږه رهنما

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

وطن زما یې ځان　　له تانه شم قربان
ته وینه د افغان　　ته لوړ په ټول جهان

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

اباد اوسې اباد　　وطنه ته شې ښاد
مونږ سربښندو په تا　　او ساتو دې ازاد

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

ته کور یې هم مې ګور　　ته پلار یې هم مې مور
ته زړه یې د اسیا　　زما د سترګو تور

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

ته ننګ یې د اریا　　او تاج یې د یما
ځارېږمه له تا　　افغانستان زما

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

محمد مُعین مرستیال